

Mikko Kujala

Leena-Kaisa Lepistö

YHTEISKUNNALLISEN YRITTÄJYYDEN MAHDOLLISUUDET

Kyselytutkimus Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kunnanvaltuutetuille ja johtoryhmien jäsenille

YHTEISKUNNALLISEN YRITTÄJYYDEN MAHDOLLISUUDET

Kyselytutkimus Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kunnanvaltuutetuille ja johtoryhmien jäsenille

Mikko Kujala
Leena-Kaisa Lepistö
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Hoitotyön koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu Oy

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu Oy
Hoitotyön koulutusohjelma, hoitotyön sv. Oulainen

Tekijät:	Leena-Kaisa Lepistö & Mikko Kujala
Opinnäytetyön nimi:	Yhteiskunnallisen yrittäjyyden mahdollisuudet
Työn ohjaajat:	Hautala Eija & Niemelä Eija
Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: 4/2015	Sivumäärä: 42+6

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenten sekä valtuutettujen mielipiteitä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä, yritystoiminnan tavoitteista ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämisestä. Lisäksi tarkoituksena on kartoittaa mielipiteitä siitä, mihin yhteiskunnallisia tavoitteita toivotaan kohdennettavan heidän omassa kunnassaan.

Määrällisen opinnäytetyön aineisto kerättiin sähköpostikyselynä, joka toteutettiin ja analysoitiin Webropol-ohjelmalla. Opinnäytetyön aineisto kerättiin kahden viikon aikana helmikuussa 2015. Kyselyyn vastasi 28 valtuutettua ja 8 johtoryhmän jäsentä, eli yhteensä 36 vastaajaa.

Yritysten osallistumista yhteiskunnallisten asioiden hoitamiseen pidettiin yleisesti ottaen tärkeänä. Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tämänhetkistä tavoitteista tärkeimpinä pidettiin nuorten- ja pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Vastaa- jien mielipiteet yhteiskunnallisen yrityksen tavoitteista omassa kunnassa olivat hyvin samansuun- taisia kuin koko Suomessa. Yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen poliittisilla päätöksillä ko- ettiin myös tärkeäksi asiaksi Suomessa. Suurin osa kyselyyn vastaajista kannattaisi sitä, että omaan kuntaan saataisiin yhteiskunnallisia yrityksiä ja että kilpailutuksissa huomioitaisiin enem- män sosiaalisia sekä yhteiskunnallisia tavoitteita esimerkiksi antamalla laatupisteitä yhteiskunnal- listen tavoitteiden perusteella.

Tuloksia voidaan hyödyntää kunnallisessa ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ihmisten hy- vinvoinnin, terveyden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämistä ajatellen. Yhteiskunnallista yritystoimintaa suunnittelevat tai jo toimivat yhteiskunnalliset yritykset voivat hyödyntää tutkimuk- sessa saatua tietoa yhteiskunnallisten tavoitteiden kohdentamiseen liittyen.

Asiasanat: Yhteiskunnallinen yritys, yhteiskunnalliset tavoitteet, johtoryhmän jäsen, johtava viran- haltija, kunnanvaltuutettu

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences - Oulainen Department of Health Care
Degree programme in Nursing and Health Care, Option of Nursing

Authors:	Leena-Kaisa Lepistö & Mikko Kujala
Title of thesis:	The Opportunities of Social Entrepreneurship
Supervisors:	Hautala Eija & Niemelä Eija
Term and year when the thesis was submitted: 4/2015	Number of pages: 42+6

The purpose of the thesis is to define the views of the local policymakers about the social entrepreneurship as well as the aspiration and abetment of social enterprises. The members of the municipal council and management groups of Liminka, Muhos, Tyrnävä and Utajärvi county councils were also inquired, how they would prioritize and allocate the social aspirations.

The research data of this quantitative study was collected and analysed using an e-mail-based Webropol -Inquiry. The data collection was performed in February 2015. During two weeks, twenty-eight members of the municipal councils and eight chief officials responded to this survey.

Generally speaking, the respondent policymakers consider it a good thing, that enterprises take part in providing the social services. Supporting the employment of the young and the long-term unemployed, as well as preventing the social exclusion, are regarded as the most important aspirations of the existing social enterprises. The respondents' expectations and ideals considering the goals of the local social enterprises, are similar to opinions elsewhere in Finland. Participants of the study recognize the importance of contributing the social entrepreneurship by political decisions. Majority of the respondents would welcome more social enterprises in their own municipality. Most of them are also prepared to emphasize social and societal objectives in the competitive bidding, for example by providing the enterprises quality scores for social aspirations.

The results of this study may help municipal and societal decision-making, considering welfare, health care and contributing entrepreneurship. Those who intend to establish, or already run, a social enterprise, may get benefit for composing and focusing their social objectives.

Keywords: social enterprise, social aspirations, member of management group, chief official, member of municipal council

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	YHTEISKUNNALLINEN YRITYS	8
2.1	Yhteiskunnallinen yritys liiketoimintamallina	8
2.2	Yhteiskunnallisten yritysten omistusmuodot	9
2.3	Yhteiskunnallisen yrityksen tukeminen	10
2.4	Yhteiskunnallisten yritysten tavoitteet	10
2.5	Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentaminen	12
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	16
4	TUTKIMUS AINEISTO JA MENETELMÄT	17
4.1	Tutkimusmenetelmät ja kohderyhmä	17
4.2	Aineiston keruu	17
4.3	Aineiston analyysi	18
5	TUTKIMUSTULOKSET	19
5.1	Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot	19
5.2	Yhteiskunnallisen yrittäjyyden tunnettavuus	20
5.3	Yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentaminen Suomessa	21
5.4	Yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentaminen kunnissa	24
5.5	Yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen Suomessa	27
5.6	Yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen kunnissa	28
6	POHDINTA	31
6.1	Tulosten pohdinta	31
6.2	Luotettavuuden ja eettisyyden pohdinta	34
6.3	Tutkimusprosessin pohdinta	35
6.4	Oman oppimisen pohdinta	37
6.5	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimushaasteet	37
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Yhteiskunnallinen keskustelu sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuudesta ja suunnitelluista uudistuksista herätti kiinnostuksen tehdä opinnäytetyö aiheesta, jolla olisi yhteiskunnallista merkitystä. Idea aiheen valinnasta löytyi, kun tarkastelimme Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projektin teemoja Oulun ammattikorkeakoulun www-sivuilta. Projekti, jonka vetäjänä toimi Diakonia-ammattikorkeakoulu, käynnistyi 20.5.2013 ja päättyi 31.12.2014. Projektia rahoittivat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) Pohjois-Pohjanmaan liitto, Oulun kaupunki ja Diakonia-ammattikorkeakoulu. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2014, hakupäivä 8.4.2014, Yhteiskunnallinen yritys 2014, hakupäivä 2.5.2014.)

Yhteiskunnallinen yritys on liiketoimintamalli, jonka toiminnan tavoitteena on tuottaa yhteiskunnallista hyvää kehittämällä tavoitteidensa mukaista toimintaa. Yhteiskunnallisesta hyvästä puhuttaessa kirjallisuudessa käytetään usein termiä yhteinen hyvä, jonka tuottaminen edistää tai vahvistaa: sosiaalisten, taloudellisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista, terveyttä ja hyvinvointia, kulttuuria, taiteita ja kansanperinteitä, liikunnan ja nuorisotoiminnan mahdollisuuksia, ympäristöä - ja kestävää kehitystä sekä taloutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteiskunnallisessa yrityksessä arvojen ytimessä on ihmislähtöisyys, sen toiminnassa yhdistyvät taloudellisesti kestävä yritys-toiminta, yhteiskunnallisen hyvän maksimointi ja sosiaalisten muutosten aikaansaaminen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2014, hakupäivä 23.4.2014; Hiilamo & Saari 2010, 187; Työ- ja elinkeinoministeriö 2011, hakupäivä 25.4.2014; Stenman 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Jönköpingin yliopistossa, Ruotsissa on tehty tapaustutkimus Suomen yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä. Tutkimus toteutettiin Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:ssä, Suomessa. Tutkimuksella haluttiin selvittää työntekijöiden motivaatiota työskennellä yhteiskunnallisessa yrityksessä. Tutkimuksen mukaan työntekijöiden motivaatioon vaikutti yhteiskunnallisen yrityksen arvot. Työntekijät kokivat, että heidän työnsä vaikuttaa positiivisesti ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön, mikä vaikuttaa työn merkitykseen ja motivaatioon. Työn joustavuudella, mahdollisuudella vaikuttaa työn sisältöön ja työilmapiirillä koettiin olevan suuri vaikutus työmotivaatioon. (Ernst & Valvanne 2012, hakupäivä 12.4.2015.)

Yhteiskunnallisen hyvän tuottamiseen sitoutuneita yrityksiä on hyvin monenlaisia. Tässä opinnäytetyössämme käsittelemme yrityksiä, joilla on Suomalaisen Työn Liiton myöntämä Yhteiskunnallinen yritys -merkki. Nämä yritykset ovat merkkiä hakiessaan sitoutuneet käyttämään yli puolet liiketoimintavoitostaan tavoitteidensa toteuttamiseen. (Suomalaisen työn liitto 2014, hakupäivä 7.5.2014.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä, yritystoiminnan tavoitteista sekä yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämisestä. Lisäksi tarkoituksena on kartoittaa kunnan johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä siitä, mihin yhteiskunnallisia tavoitteita toivotaan kohdennettavan heidän omassa kunnassaan. Johtoryhmien jäsenenä tässä opinnäytetyössä tarkoitamme kunnanjohtajia, kuntien hallinto- ja kehittämisosaston, sosiaali- ja terveysosaston-, sivistysosaston sekä ympäristö- ja teknisen osaston johtavia viranhaltijoita. Alueen rajaamiseen vaikuttaa kiinnostuneisuus oman alueemme johtavassa asemassa olevien kunnan työntekijöiden ja päättäjien mielipiteistä aiheeseen liittyen. Aineistonkeruun menetelmänä käytämme kyselylomaketta, jossa kysymykset on esitetty teorian ja tutkimustiedon pohjalta. Tutkimus tehdään kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 134,154, 178.)

Opinnäytetyön aihe on erittäin merkittävä ja ajankohtainen yhteiskuntatalouden, sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen sekä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen työtä ajatellen. Lähivuosina sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannon tarve kasvaa jota lisää etenkin ikääntyvän väestön palvelutarve ja työn tuottavuuteen vaikuttavat tekijät. Julkinen sektori ei yksin pysty tuottamaan riittäviä palveluita. (Mäkelä 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Aihe on ajankohtainen myös kuntien johtavassa asemassa oleville työntekijöille ja kuntapäättäjille, jotka vaikuttavat siihen mihin asioihin kuntien resursseja suunnataan. Heidän on hyvä tietää, mitä mahdollisuuksia yhteiskunnallisilla yrityksillä on tarjottavanaan yhteiskunnallisten asioiden ratkaisemiseen, ja millaista merkitystä niillä on yhteiskunnalle ja kansalaisille. Myös yhteiskunnallista yritystoimintaa suunnitteleville aihe antaa tarpeellista tietoa siitä, mihin yhteiskunnallisia tavoitteita toivotaan kohdennettavan. Onko se esimerkiksi lasten, vajaakuntoisten tai ikääntyneiden elämänlaadun parantaminen, nuorten ja vajaakuntoisten työllisyyden parantaminen tai vaikkapa yhteistyötä ympäristöasioissa ja ekologisissa ratkaisuissa.

2 YHTEISKUNNALLINEN YRITYS

2.1 Yhteiskunnallinen yritys liiketoimintamallina

Yhteiskunnallinen yritys on liiketoimintamalli, jonka toiminnan tavoitteet ovat yhteiskunnallisia. Yhteiskunnalliset yritykset pyrkivät ratkaisemaan yhteiskunnallisia tai ekologisia ongelmia sekä edistämään yhteiskunnallisia tavoitteita, tarjoamalla vaihtoehtoisen toimintamallin ja mahdollisuuden hyvinvointipalvelujen uudistamisessa. Liiketoimintamallia kuvaa yrityksen toiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys. Ne toimivat kuten muutkin yritykset eli pyrkivät tuottamaan liiketoimintalaan voittoa. Erona ovat yhteiskunnalliset tavoitteet, joihin yritys on sitoutunut osan liiketoimintavoitostaan jakamaan. Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintamallia noudattavat organisaatiot voivat hakea käyttöönsä yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamerkkiä Suomalaisen Työn Liitosta. Suomalaisen Työn Liiton myöntämän yhteiskunnallinen yritys -merkin kriteerinä on rajoitettu voitonjako, joka tarkoittaa sitä, että yritys sitoutuu käyttämään yli puolet liiketoiminnasta kertyneestä voitosta yhteiskunnallisen hyvän aikaan saamiseen kehittämällä tavoitteidensa mukaista toimintaa. Suomalaisen Työn Liitto myönsi ensimmäiset Yhteiskunnallinen yritys -merkit 28.2.2012, 11 yritykselle. (Suomalaisen Työn Liitto 2014, hakupäivä 7.5.2014; Stenman 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Yhteiskunnallisten yritysten tärkeä toimintaperiaate on tavoitteidensa mukaisen yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen kannattavalla liiketoiminnalla. Yhteiskunnallista hyvää voi olla mm. työttömien työelämään integrointi, koulutus ja kuntoutus, heikommassa asemassa olevien ihmisten itsenäisen elämän ja elinolojen parantaminen, lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen, palveluiden parantaminen, heikommin menestyneiden alueiden kehittäminen, ekologisten ja ympäristövaikutusten aikaan saaminen, sekä harraste-, kulttuuri- ja viriketoiminnan parantaminen. Toinen keskeinen toimintaperiaate on yhteiskunnallisten vaikutusten osoittaminen yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta. Näitä voivat olla esimerkiksi sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten osoittaminen. Yhteiskunnallisten yritysten täytyy kyetä osoittamaan toimintansa yhteiskunnalliset vaikutukset avoimella ja läpinäkyvällä toiminnalla. (Kostilainen & Pättiniemi 2011; Patana 2013, hakupäivä 19.4.2015; Pöyhönen ym. 2010; Troberg 2014, hakupäivä 22.4.2015.)

Suomalaisen sosiaalisen yrityksen toimintamallia voidaan pitää yhtenä yhteiskunnallisen yrityksen toimintamallina. Sosiaalisen yrityksen yhteiskunnallinen tavoite toteutuu erityisesti työllistämisestä, mutta myös sosiaalisen yrityksen liiketoiminta voi olla sellaista, että sen voidaan katsoa lisäävän yhteiskunnallista hyvää, kuten esimerkiksi kierrätys tai ympäristönsuojelutoiminta. Näkökulmasta riippuen Suomalaisen sosiaalisen yrityksen malli on myös voitu rajata yhteiskunnallisen yrityksen käsitteen ulkopuolelle. Sosiaalisten yritysten rekisteriin hyväksymisen edellytyksenä on kannattavan elinkeinotoiminnan lisäksi se, että yrityksen työntekijöistä vähintään 30 % on vajaakuntoisia tai vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä. (Hiilamo & Saari 2010, 186; Patana 2013, hakupäivä 19.4.2015.)

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusverkosto kokoaa yhteen ja viestii kotimaisesta ja kansainvälisestä tutkimustiedosta yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyen (FinSERN 2015, hakupäivä 4.3.2015).

2.2 Yhteiskunnallisten yritysten omistusmuotoja

Yhteiskunnalliset yritykset voivat syntyä yksityisten ihmisten, yhdistysten, säätiöiden tai yritysten toimesta ja olla omistus pohjaltaan jokin edellä mainituista tai näiden yhdistelmien omistamia. Yksi tunnetuimmista säätiöiden omistamista yhteiskunnallisesta yrityksestä on Lasten Päivän Säätiön ylläpitämä Linnanmäen huvipuisto, joka kerää varoja suomalaiselle lastensuojelutyölle. Koko historiansa aikana Linnanmäen huvipuisto on tukenut lastensuojelutyötä yli 87,9 miljoonalla eurola. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2014, hakupäivä 23.4.2014.)

Yhdistyksen perustamasta yhteiskunnallisesta yrityksestä on esimerkkinä oululainen Ektakompus Oy. Se on 13 asukas yhdistyksen ja Oulun kaupungin perustama osakeyhtiömuotoinen yritys, joka tarjoaa koti- ja hoivapalveluita. Yrityksen yhteiskunnallisena tehtävänä on työllistäminen ja yrityksen toiminnan kehittäminen. (Ektakompus Oy 2014, hakupäivä 2.5.2014.)

Yksityisten ihmisten perustamille yhteiskunnallisille yrityksille on luonteenomaista halu vaikuttaa liiketoiminnan avulla yhteiskuntaan. Esimerkiksi Siikajoella toimivan perhekoti VillaNuttu Oy:n pääasiallinen tehtävä on sijoitettujen lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen turvaaminen siten, että he voivat aikuistuessaan aloittaa itsenäisen, mielekkään ja vastuullisen elämän. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2014, hakupäivä 23.4.2014; Stenman 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

2.3 Yhteiskunnallisen yrityksen tukeminen

EU-politiikassa yhteiskunnallinen yrittäjyys on nostettu keskeiseksi edistettäväksi asiaksi. EU:ssa yhteiskunnallisella yrittäjyydellä nähdään olevan suuri merkitys esimerkiksi köyhyyden vähentämiseen ja työllisyydenhoitoon. Kuntien kasvava vastuu vaikeammin työllistyvien työllistymistä edistävien palveluiden järjestämisestä vaatii uusien keinojen käyttöönottoa. Sosiaalisten kriteerien käyttöönotolla kilpailutuksissa voidaan vaikuttaa työpaikkojen syntymiseen pitkäaikaistyöttömille, nuorille, ikääntyneille, osatyökykyisille ja vammaisille työntekijöille. Sosiaalisten kriteerien käyttöönotolla on mahdollista vaikuttaa myös työttömyyteen liittyviin kustannuksiin, kuten toimeentulotukeen työllistämisen kautta. Vaikutukset voivat olla tuntevia kunnallisessa sosiaali- ja työllisyyspolitiikassa. (Handelberg ym. 2013, hakupäivä 22.4.2015; Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, hakupäivä 4.12.2014.)

Monessa kunnassa kuten esimerkiksi Espoossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Oulussa ja Tampereella on edetty yksittäisistä sosiaalisten kriteerien kokeiluista hankinnoissa. Näitä on kirjattu myös toimintastrategioihin ja sitä kautta sosiaalisten kriteerien käyttö on jo osa hankintaprosessia. Oulun kaupungissa sosiaalisten hankintakriteerien käyttöönotolla on tarkoitus parantaa mm. työllisyyden edistämistä, sekä paikallisten pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia menestyä kilpailussa. Vastaamalla tarjouspyyntöön ja siinä asetettuihin työllisyyttä edistävien hankintakriteerien täyttämiseen palveluntarjoaja voi osoittaa sidosryhmilleen ja asiakkailleen toteuttavansa yhteiskunnallisia tavoitteita. (Lehto 2014, hakupäivä 4.12.2014; Oulun kaupunki 2014, hakupäivä 22.4.2015; Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, hakupäivä 4.12.2014.)

2.4 Yhteiskunnallisten yritysten tavoitteet

Yhteiskunnallisen yrityksen ensisijainen tarkoitus ja tavoite on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen harjoittamalla vastuullista liiketoimintaa. Yhteiskunnalliset yritykset vastaavat tämän hetken yhteiskunnan kehittämisen tarpeisiin, esimerkiksi edistämällä ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja palveluiden saatavuutta sekä ehkäisemällä nuorisotyöttömyyttä, syrjäytymistä ja ympäristön haittoja. Suomalaisen Työn liiton jäsenyritykset ovat sitoutuneet käyttämään suurimman osan liiketoimintavoitostaan joko oman toimintansa kehittämiseen, tai yhteiskunnallista hyvää tuottaviin tarkoituksiin. Liiketoiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi yrityksen on kirjatta-

va yrityksen yhteiskunnallinen tavoite ja rajoitettu voitonjako sääntöihinsä. (Mäkelä 2013, hakupäivä 22.4.2015; Stenman 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Isossa-Britanniassa yhteiskunnallista tavoitetta on pyritty määrittelemään hyväntekeväisyyslain kautta, joka määrittelee mm. seuraavanlaiset toiminnot julkista etua edistäväksi hyväntekeväisyystoiminnaksi: köyhyyden estäminen tai vähentäminen, koulutuksen edistäminen, terveyden edistäminen tai ihmishenkien pelastaminen, taiteiden, kulttuurin, kansanperinteen ja tieteiden edistäminen, kansalaisaktiivisuuden tai yhteisöjen kehittäminen, harrastusurheilun edistäminen, ihmisoikeuksien edistäminen, ympäristönsuojelu tai elinympäristöjen parantaminen, heikossa asemassa olevien tilanteen helpottaminen ja eläinten hyvinvoinnin parantaminen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010, hakupäivä 3.4.2015).

Yhteiskunnalliset yritykset ovat hyviä strategisia kumppaneita julkiselle sektorille, sillä yritysten tavoitteet ovat yhtenevät julkisen sektorin tavoitteiden kanssa. Niiden toimintaa ei ohjaa voiton maksimointi omistajille vaan yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen alueelle. Paikallisuus on tärkeä palvelujen ja tuotteiden ostopäätökseen vaikuttava kriteeri esimerkiksi terveydenhuollon ja lastenhoidon palveluissa. Ihmiset haluavat vaikuttaa siihen, millaisia palveluita heille on tarjolla ja millaisia peruspalveluja heillä on käytössään. (Troberg 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Esimerkiksi Pohjoismaiden suurimman vanhainkodin, Tampereen Koukkuniemen Jukola-yksikkö muuttui 2013 yhteiskunnalliseksi yritykseksi. Tavoitteena on tehostaa toimintaa ja ikäihmisten palveluja. (Mäkelä 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Trobergin mukaan yhteiskunnalliset yritykset soveltuvat taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamiseen, koska niiden tavoitteena on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen harvaan asutuille alueille, paikallisuuden vahvistaminen, eri sidosryhmien yhteen saattaminen ja alueiden elinkelpoisuuden lisääminen (Troberg 2013, hakupäivä 22.4.2015).

Tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannon tarve kasvaa, ja tuottajat joutuvat tasapainoilemaan talouden, politiikan ja etiikan välillä ratkaisuja etsiessään. Myönteinen mielikuva helpottaa kunnallisten päättäjien työtä, sillä sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut on helpompi siirtää yhteiskunnallisten yritysten vastuulle kuin mahdollisimman suurta voittoa tavoittaville yrityksille. Suomessa yhteiskuntavastuun puolestapuhujana on toiminut Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Eettinen foorumi ja Finnish Business & Society ry (FiBS). (Mäkelä 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Yksityistämisen myötä on käyty keskusteluja laadun heikkenemisestä ja verorahojen päätymisestä kansainvälisille pääomasijoittajille. Vastavoimaksi tähän on tuotu yhteiskunnallinen yrittäminen, jonka voitosta pääosa investoidaan yhteiskunnallisten tavoitteiden hyväksi. Yhteiskunnan kokonaisuus tulee asettaa liike-elämän etujen edelle. Uudenlaisen taloudellisen rakenteen tukeminen on merkittävä poliittinen päätös, joita on tehty jo monissa Euroopan maissa kuten Isossa-Britanniassa, Italiassa, Ranskassa ja Belgiassa. (Pöyhönen ym. 2011, hakupäivä 23.4.2014; Työ- ja elinkeinoministeriö 2011, hakupäivä 25.4.2014; Troberg 2013, hakupäivä 22.4.2015.)

Yhteiskunnallinen yritys, joka ratkoo liiketoiminnallaan yhteiskunnallisia tai ympäristöongelmia, voi hakea Yhteiskunnallinen yritys -merkkiä Suomalaisen Työn Liitolta. Suomessa on tällä hetkellä yhteensä 71 yritystä, osuuskuntaa tai säätiötä, jotka ovat saaneet Yhteiskunnallinen yritys -merkin. Toukokuussa 2014 Yhteiskunnallinen yritys -merkin saaneita yrityksiä oli 43. Vuoden aikana Yhteiskunnallisia yrityksiä on tullut lisää 28. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

2.5 Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentaminen

Tässä kappaleessa käsittelemme yritysten, osuuskuntien tai säätiöiden erilaisia tavoitteita, tiedot on kerätty Suomalaisen Työn Liiton sivuilta. Eri yrityksillä on yleensä useampia tavoitteita, jotka on kohdennettu tietyille väestöryhmille elämän eri osa-alueilla. Yhteiskunnallinen yritys -merkin saaneita yrityksiä, osuuskuntia ja säätiöitä on Suomessa tällä hetkellä 71. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Työllisyyden edistämiseen liittyviä tavoitteita eri toimijoilla ovat työtoiminnan järjestäminen, työllistämiseen liittyvät kuntoutukset, valmennukset ja koulutukset, joustavat työmahdollisuudet, työllisyyttä edistävä toiminta ja suomalaisen käsi- ja taideteollisuuden menestymisen edistäminen. Kohderyhminä ovat pitkäaikaistyöttömät, ikääntyvät, mielenterveyskuntoutujat ja muut vajaakuntoiset, yli 16-vuotiaat nuoret, maahanmuuttajat, katunuoret, yksinhuoltajaäidit, hiv-positiiviset henkilöt, kulttuurialan ammattilaiset sekä käsi- ja taideteollisuuden ammattilaiset. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Kansanterveystyötä voidaan tukea ja edistää monin eri tavoin. Usean eri yhteiskunnallisen yrityksen tavoitteet tukevat kansanterveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteina ovat esimerkiksi; sairauslomien lyhentäminen, työelämään palaamisen edistäminen ja sairauseläkkeiden määrän vähentäminen kuntouttamalla ja hoitamalla sairauslomilla olevia henkilöitä, syrjäytymisen, masennuksen ja työuupumuksen ongelmien ratkaiseminen, työhyvinvoinnin kehittäminen ja palveluiden tuottaminen syrjäytyneille tai sen vaarassa oleville ryhmille, esteettömän liikkumisen parantaminen, lapsittomuushoitojen tukeminen, opiskelijoiden yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja henkisten valmiuksien edistäminen sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan liittyvät pyrkimykset. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Lasten ja nuorten hyvän elämän, kasvun ja kehityksen tukemisen tavoitteina ovat lastensuojelutyön tukeminen, pitkäaikaisten sijoitusten vähentäminen ja huostaanottojen ehkäiseminen, kuntouttavien palveluiden kehittäminen, vanhemmuuden tukeminen, sukupolvelta toiselle periytyvän huono-osaisuuden katkaiseminen ja ennaltaehkäisevä päihdekasvatus yläkouluikäisille. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Toimintakyvyn, itsenäisen selviytymisen tukemisen ja ylläpitämisen tavoitteena on vaikuttaa vammaisten, mielenterveyskuntoutujien ja ikäihmisten hyvään elämään mm. kotiin tarjottavilla palveluilla, asumiskuntoutuksella ja tuetuilla asumispalveluilla. Erityisryhmille suunnattujen virkistys- ja koulutuspalvelujen tavoitteena on kuntoutuksen ja sopeutumisvalmennuksen kehittäminen, ennaltaehkäistä syrjäytymistä, mielenterveysongelmia ja mielenterveyspalvelujen saatavuutta. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Ekologisia ja ympäristövaikutuksia pyritään saamaan aikaan ylläpitämällä kierrätystoimintaa, järjestämällä ympäristökoulutusta, ympäristökasvatusta ja konsultointia, edistämällä tuulivoiman käyttöä, pienentämällä hiilijalanjälkeä käyttämällä ravintolatoiminnassa mahdollisimman paljon luomuraaka-aineita ja lähiruokaa sekä kehittämällä työkaluja ympäristövastuullisuuden edistämiseksi. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Maaseudun elinvoimaisuuden kehittämisen yhteiskunnallisena tavoitteena on lähialueiden ja asukkaiden elinolosuhteiden ja hyvinvoinnin parantaminen sekä yksityisten ja yhteiskunnallisten palvelujen saatavuuden turvaaminen alueella, yhteistyössä paikallisten yritysten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa. (Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015.)

Taulukko 1. Taulukkoon on kerätty tietoa Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentamisesta. Tiedot on kerätty Suomalaisen Työn Liiton sivuilta.

Yhteiskunnallinen tavoite	Yritykset jotka ovat mukana tavoitteen toteuttamisessa
Työllisyyden edistäminen, Työtoiminnan kehittäminen	Annapura Oy, Aula työkotien kannatusyhdistys, Bovalliuspalvelut Oy, Diakoniset kiinteistöpalvelut Oy, Ektakompus Oy, Honkalampi-säätiö, Ilolla unelmatehdas Oy, Lasten päivän säätiö, Laptuote-säätiö, Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiö, Mifuko Oy, Parik-säätiö, Pohjois-Karjalan Mielenterveydentuki ry, Oy MTKL Vireä Mieli Ab, Psykoterapiakeskus Vastaamo Oy, Salon Seudun Työkeskus Oy, Sokeva Oy, Sortso osuuskunta, Sosiotaito Oy, Sotek-säätiö, Suomalainen hyväntekijä osuuskunta, ja Taito myymälät Oy, Verkko Nikkarit OSK
Kansanterveystyö, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Aalef Oy, Kanresta Oy, Diacor terveyspalvelut Oy, Helsingin diakonissalaitoksen hoiva Oy, Mimmin Terapia Oy, Sairaala Orton Oy, Somea Oy, Syötekeskus Oy, ja Väestöliiton klinikat Oy
Kasvun ja kehityksen tukeminen	Ankkapurhan kulttuurisäätiö, Asennetta-kampanja, Lapsiperhepalvelut Stark Oy, Lasten Päivän säätiö, PK-kunto Oy, Syötekeskus Oy ja Villanuttu Oy, Veikkaus
Itsenäisen ja hyvän elämän tukeminen ja ylläpitäminen	Aspa palvelut Oy, Alvi ry, Invalidiliiton asumispalvelut Oy, KVPS Tukena Oy, Oskela koti Oy, Rinnekoti-Säätiö, S-asunnot Oy, Sotek-säätiö ja Senioriasumisoikeus Oy, Suomen Settlementiliitto
Erytisryhmien opetus, kurssi, loma, kuntoutus ja sopeutumisvalmennus	AtCare Oy, Tmi Rinkilä ja Invalidiliiton kuntoutus Oy, Salon Seudun Työkeskus Oy
Kulttuuri- harraste ja viriketoiminnan tukeminen ja parantaminen	Ektakompus Oy, Korjaamo Group Oy, Taito Myymälät Oy, Veikkaus
Hoidon, elämänlaadun ja elinolojen parantaminen	Hoiva Sofia Oy, Palvelutaloyhdistys Koskenrinne ry
Ekologisten ja ympäristövaikutusten aikaan saaminen	Kanresta Oy, Kierrätysverkko Oy, Lumituuli Oy, PK-Kunto Oy, Parik-säätiö ja Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy, Suomalainen hyväntekijä Osuuskunta

Maaseudun elinvoimaisuuden kehittäminen	Eräjärven kehittämissyhdistys ry ja Sosiotaito oy
Harmaan talouden ehkäisy ja vastuullisesti toimivien hoivayrittäjien toiminnan ja kasvun mahdollistaminen	Luotettava Kauneus Oy ja Hovi Group Oy
Ihmisten tasavertaisuuden ja psyykkisten sairauksien ymmärtäminen ja hyväksyminen, Mielenterveyspalvelujen saatavuuden parantaminen	KVPS Tukena Oy, Oy MTKL Vireä Mieli Ab, Pohjois-Karjalan Mielenterveydentuki ry Psykiatriakeskus Vastaamo Oy
Kenialaisten tyttöjen koulunkäynnin tukeminen	Mifuko Oy

(Suomalaisen Työn Liitto 2015, hakupäivä 18.4.2015).

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kyselytutkimuksella Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä, yritystoiminnan tavoitteista sekä yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämisestä. Lisäksi tarkoituksena on kartoittaa kunnan johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä siitä, mihin yhteiskunnallisia tavoitteita toivotaan kohdennettavan heidän omassa kunnassaan. Johtoryhmän jäsenenä tässä opinnäytetyössä tarkoitamme kunnanjohtajia, kuntien hallinto- ja kehittämisosaston, sosiaali- ja terveysosaston, sivistysosaston, sekä ympäristö- ja teknisen osaston johtavia työntekijöitä. Kysely lähetetään Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kunnan viidelle johtoryhmän jäsenelle sekä valtuutetuille, joita on yhteensä 136.

Opinnäytetyön tavoitteena on yhteiskunnallisen yrittäjyyden tunnettavuuden lisääminen eri tietolähteistä ja kyselytutkimuksella saadun tiedon avulla. Tuotettua tietoa voidaan hyödyntää ihmisten hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen sekä yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyvässä päätöksenteossa. Myös yhteiskunnallista yritystoimintaa suunnittelevat tai jo toimivat yhteiskunnalliset yritykset voivat hyödyntää saatua tietoa mm. yhteiskunnallisten tavoitteiden kohdentamiseen liittyen.

Tutkimusongelmat

1. Miten tärkeänä Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenet ja valtuutetut pitävät yhteiskunnallista yrittäjyyttä?
2. Mihin kuntien johtoryhmien jäsenet ja valtuutetut toivovat yhteiskunnallisia tavoitteita kohdennettavan?
3. Miten tärkeänä kuntien johtoryhmien jäsenet ja valtuutetut pitävät yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämistä?

4 TUTKIMUS AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Tutkimusmenetelmät ja kohderyhmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Limingan, Muhoksen, Tynävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenten ja kunnanvaltuutettujen mielipiteitä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä, yritystoiminnan tavoitteista sekä yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämisestä. Lisäksi kartoitetaan kunnan johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä siitä, mihin yhteiskunnallisia tavoitteita toivotaan kohdennettavan heidän omassa kunnassaan. Opinnäytetyön lähestymistapa on kvantitatiivinen eli määrällinen. Kvantitatiivisessa aineistossa pyritään kuvailemaan, vertailemaan, kartoittamaan tai selittämään ilmiötä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 130, 135–136.)

Kyselylomake laadittiin tutkimusongelmien pohjalta huolellisesti, jotta saataisiin mahdollisimman luotettavaa tietoa ja vastauksia siihen mitä on tarkoitus tutkia. Kysymysten muoto oli vakioitu, mikä tarkoittaa, että kyselyyn vastaajilta kysytään samat asiat, samassa järjestyksessä ja samalla tavalla. Kysymyslomake muodostui 16 kysymyksestä, joista kahdessa käytettiin Likertin asteikkoa (erittäin tärkeä, tärkeä, ei kovinkaan tärkeä, ei lainkaan tärkeä, en osaa sanoa). Kyselylomake sisälsi lisäksi kolme avointa kysymystä. Kyselylomakkeen arviointiin osallistui kaksi ohjaavaa opettajaa sekä tilastomenetelmiin perehtynyt opettaja. Kaksi opinnäytetyön tekijöiden läheisistä esitesti kyselylomakkeen toimivuuden ennen kyselyn lähettämistä. Tällä pyrittiin varmistamaan mittarin toimivuus ja ymmärrettävyys.

4.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyön aineisto kerättiin Webropol -kyselynä sähköpostitse. Kyselylomakkeen avulla kerättiin tietoa kohderyhmän mielipiteistä ja asenteista tutkittavaan aiheeseen liittyen. Kysely toteutettiin informoituna kyselynä teoreettisen tiedon pohjalta, millä pyrittiin helpottamaan kysymysten ymmärtämistä ja vähentämään kyselylomakkeeseen liittyvää väärin ymmärryksen mahdollisuutta. Emme voi olla kuitenkaan varmistuneita siitä, vastasivatko tutkimukseen osallistuvat kysymyksiin huolellisesti ja rehellisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 190, Vilka 2007, 28, 30.)

Koko tutkimuksen kohdejoukolla lähetettiin tiivistetty tietopaketti yhteiskunnallisen yrittäjyyden liiketoimintamallista, sen omistusmuodoista ja yhteiskunnallisen yrityksen tavoitteista ennen kyselyn lähettämistä. Tietopaketin avulla haluttiin tehdä yhteiskunnallista yrittäjyyttä tutuksi niille, joille se ei ole entuudestaan tuttu ja helpottamaan kyselyn ymmärtämistä. Webropol kyselylinkillä ja vastausohjeilla varustettu sähköposti lähetettiin kaikille kunnanvaltuutetuille ja johtaville viranhaltijoille samanaikaisesti. Aineiston keruu toteutettiin kahden viikon aikana helmikuussa 2015. Viikon kuluttua kyselyn lähettamisestä laitettiin muistutusviesti kyselyyn vastaamisesta, jonka jälkeen tuli suurin osa vastauksista.

4.3 Aineiston analyysi

Tässä opinnäytetyössä käytettiin kyselylomaketta aineistonkeruumenetelmänä. Aineisto kerättiin sähköpostikyselynä, joka toteutettiin Webropol-ohjelmalla. Avoimet vastaukset käsiteltiin sisällön erittelyä käyttäen ja muut Webropol-ohjelmalla. Kahdessa kysymyksessä käytettiin Likertin 5 portaista asenneasteikkoa, jolla voidaan mitata kyselyyn vastaajien mielipiteitä opinnäytetyön aiheeseen liittyen (Vilka 2007, 75 – 76).

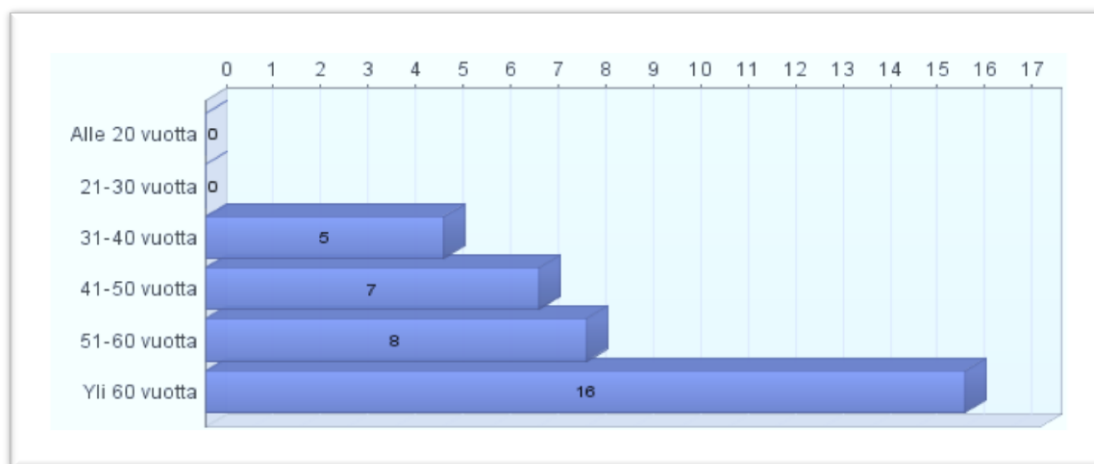
Tulosten ymmärrettävyyden ja havainnollistamisen parantamiseksi sekä tulokinnan helpottamiseksi käytettiin kuvioita ja taulukoita. Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella saamme ymmärrettävää ja helposti havainnollistettavaa tietoa tutkimusaiheesta, joka on määrällisesti mitattavissa. (Hirsjärvi ym. 2007, 135 – 136, 305, 311.)

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot

Kysely toteutettiin Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenille ja valtuutetuille sähköpostitse Webropol -kyselynä. Vastausaika oli kaksi viikkoa, jonka aikana laitettiin yksi muistutusviesti kyselyyn vastaamisesta. Kyselyjä lähetettiin 136, joista johtoryhmään kuuluville johtaville viranhaltijoille 20 ja valtuutetuille 116. Valtuutettujen määrä kunnissa riippuu kunnan asukasluvusta. Näissä kunnissa valtuutettuja on 26 – 40. Johtoryhmän jäseniä on kussakin kunnassa viisi; kunnanjohtaja, hallintojohtaja, sivistysjohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja sekä tekninen johtaja. Kuntien johtoryhmän jäsenistä ja valtuutetuista miehiä on 56 % ja naisia 44 %.

Kyselyyn vastanneiden kokonaismäärä oli 36 vastaajaa eli vastausprosentti oli 26,5 %. Johtoryhmien jäsenistä 8 ja valtuutetuista 28 vastasi kyselyyn. Miehiä kyselyyn vastanneista oli 56 % ja naisia 44 % eli suhteessa juuri sama määrä minkä verran johtoryhmän jäsenistä sekä valtuutetuista on miehiä ja naisia. Valtuutetuista suurin vastaajaryhmä oli 60 vuotta täyttäneet miehet ja naiset. Johtavien viranhaltijoiden vastaukset hajaantuivat tasaisemmin eri ikäluokkiin. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Vastaajien määrä eri ikäryhmissä (n=36).

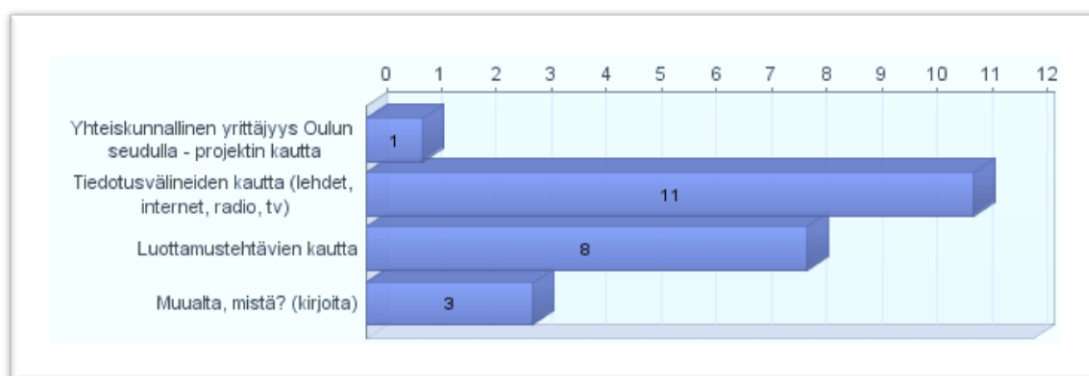
5.2 Yhteiskunnallisen yrittäjyyden tunnettavuus

Kyselyyn vastanneista 23:lla oli aikaisempaa tietoa siitä, mitä yhteiskunnallisella yrittäjyydellä tarkoitetaan ja 13 vastaajalla aikaisempaa tietoa ei ollut. Kun vertaillaan vastaajien sukupuolta ja roolia, johtavina viranhaltijoina toimivilla miehillä näytti olevan parhaiten aikaisempaa tietoa siitä, mitä yhteiskunnallisella yrittäjyydellä tarkoitetaan. Seuraavaksi eniten tietoa oli valtuutettuna toimivilla miehillä. Vähiten aikaisempaa tietoa yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä oli valtuutettuina toimivilla naisilla. (Taulukko 2).

Taulukko 2. Vastaajaryhmien aikaisempi tieto, mitä yhteiskunnallisella yrittäjyydellä tarkoitetaan.

	Mies, Valtuutettu (N=17)	Mies, Johtava viranhaltija (N=3)	Nainen, Valtuutettu (N=11)	Nainen, Johtava viranhaltija (N=5)
Kyllä	11	3	6	3
Ei	6	0	5	2

Niistä vastaajista, joille yhteiskunnallinen yrittäjyys oli entuudestaan tuttu, 11 oli saanut tietoa tiedotusvälineiden kautta, 8 luottamustehtävien kautta ja yksi yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla -projektin kautta. Kyselyyn vastanneista kolme oli saanut tietoa muualta kuin luottamustehtävien, tiedotusvälineiden tai yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla - projektin kautta. Aikaisempaa tietoa oli saatu aiempien tai nykyisten työtehtävien sekä lähipiirissä toimivan yrittäjän kautta. (Kuvio 2).

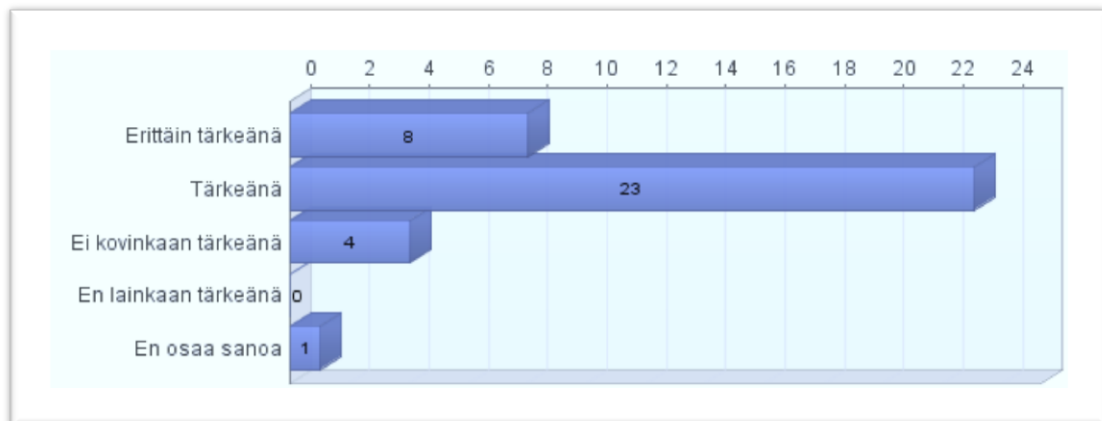

Kuvio 2. Mistä aikaisempaa tietoa yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä oli saatu, kuvattuna vastaajien määrä (n=36).

Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista valtuutetuista aikaisempi tieto yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä oli saatu luottamustehtävien tai tiedotusvälineiden kautta, kun taas johtavilla viranhaltijoilla lähes yksinomaan tiedotusvälineiden kautta.

5.3 Yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentaminen Suomessa

Yhteiskunnallisten yritysten osallistumista yhteisten asioiden hoitamiseen pidettiin yleisesti ottaen tärkeänä. Suurin osa kyselyyn osallistuneista johtavista viranhaltijoista piti yhteiskunnallisten yritysten osallistumista yhteisten asioiden hoitamiseen tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Valtuutettujen vastauksissa oli enemmän hajontaa. Suurin osa valtuutetuista piti tavoitetta tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Valtuutetuista neljä vastaajaa ei pitänyt yhteiskunnallisten yritysten osallistumista yhteisten asioiden hoitamiseen kovinkaan tärkeänä ja yksi ei osannut sanoa kantaansa. Kyselyyn vastanneista 31 piti tavoitetta joko erittäin tärkeänä tai tärkeänä.

Kuvio 3. Vastaajien määrä. Kuinka tärkeänä he pitivät yritysten osallistumista yhteisten asioiden hoitamiseen (n=36).

Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tämänhetkistä tavoitteista valtakunnallisesti tärkeimpänä pidettiin nuorten työllisyyden edistämistä kaikissa vastaajaryhmissä. 100 % kyselyyn vastaajista piti nuorten työllisyyden edistämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä. 97 % vastaajista piti syrjäytymisen ehkäisemistä ja 92 % pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämistä joko erittäin tärkeänä tai tärkeänä.

Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämisen tavoitetta pitivät tärkeämpänä valtuutettuina ja johtavina viranhaltijoina toimivat naiset. Myös sukupuolten välisiä eroja tuli vastauksissa esille. Valtuutetut ja johtavana viranhaltijana toimivat naiset pitivät pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämistä valtakunnallisesti tärkeämpänä kuin valtuutettuina ja johtavina viranhaltijoina toimivat miehet.

Tavoitteista valtakunnallisesti vähiten tärkeänä vastaajat pitivät ekologisiin ja ympäristöasioihin vaikuttamista. Toiseksi vähiten tärkeänä pidettiin kulttuuri-, harraste- ja viriketoiminnan parantamista. Erityisryhmien opetus-, kurssi-, loma-, kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuksen kehittämisen tavoite sai vastaajilta kolmanneksi vähiten pisteitä. (Taulukko 3).

Valtuutettuina toimivat miehet ja naiset pitivät kulttuuri-, harraste- ja viriketoiminnan parantamisen, ekologisten ja ympäristövaikutusten aikaan saamisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen tavoitteita selkeästi vähemmän tärkeinä tavoitteina koko Suomen kannalta kuin johtavina viranhaltijoina toimivat miehet ja naiset. Valtuutettuina toimivat naiset pitivät ikäihmisten, mielenterveyskuntoutujien ja vammaisten itsenäisen ja hyvän elämän tukemista muita vastaajia vähemmän tärkeänä koko maata ajatellen kuin muut vastaajat.

Valtuutetut ja johtavat viranhaltijat vastasivat Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden tärkeydestä koko Suomea ajatellen pääsääntöisesti samansuuntaisesti. Miehet ja naiset, valtuutetut ja johtavat viranhaltijat olivat lähes samaa mieltä seuraavista Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteista: nuorten työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, kansanterveystyö ja terveyden edistäminen, sekä maaseudun elinvoimaisuuden parantaminen.

Joidenkin tavoitteiden kohdalla eri vastaajaryhmien välillä oli enemmän hajontaa. Ihmisten tasa-vertaisuuden edistämisen tavoitetta koko Suomea ajatellen selkeästi muita vastaajia tärkeämpänä pitivät johtavina viranhaltijoina toimivat naiset. Erityisryhmien opetuksen, kurssi-, loma- ja kuntoutustoiminnan ja sopeutumisvalmennuksen kehittämisen tavoitetta muita vastaajia tärkeämpänä pitivät johtavina viranhaltijoina toimivat miehet. Palvelujen saatavuuden parantamisen tavoitetta tärkeimpänä pitivät johtavina viranhaltijoina toimivat miehet ja valtuutettuina toimivat naiset. Johtavina viranhaltijoina toimivat naiset pitivät lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukemista selkeästi vähiten tärkeänä koko Suomea ajatellen kuin muut vastaajat.

Taulukko 3. Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden tärkeysjärjestys vastaajien (n=36) mielestä.

Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteita	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Ei kovinkaan tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Nuorten työllisyyden edistäminen	27	9	0	0
Syrjäytymisen ehkäiseminen	22	13	1	0
Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen	19	14	3	0
Maaseudun elinvoimaisuuden parantaminen	18	14	4	0
Lasten- ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen	18	13	4	1
Harmaan talouden ehkäisy	17	13	3	2
Ikäihmistien, mielenterveyskuntoutujien ja vammaisten itsenäinen ja hyvä elämä	12	20	3	0
Kansanterveystyö ja terveyden edistäminen	10	22	3	1
Palvelujen saatavuuden parantaminen	9	19	8	0
Ihmisten tasavertaisuuden edistäminen	12	15	7	1
Erityisryhmien opetus, kurssi, loma, kuntoutus ja sopeutumisvalmennuksen kehittäminen	9	18	9	0
Kulttuuri- harraste- ja viriketoiminnan parantaminen	2	22	9	2
Ekologisten ja ympäristövaikutusten aikaan saaminen	5	17	11	1

5.4 Yhteiskunnallisten yritysten tavoitteiden kohdentaminen kunnissa

Kyselyssä pyydettiin vastaamaan, kuinka tärkeänä yhteiskunnallisen yrityksen mahdollisia tavoitteita pidetään omaa kuntaa ajatellen. Vastaajien mielipiteet yhteiskunnallisen yrityksen tavoitteista omaa kuntaa ajatellen olivat hyvin samansuuntaisia kuin koko Suomea ajatellen.

Omaa kuntaa ajatellen tärkeimmäksi yhteiskunnallisen yrityksen mahdolliseksi tavoitteeksi nostettiin nuorten työllisyyden edistäminen, johon sekä miehet että naiset, valtuutetut ja johtavat viranhaltijat vastasivat samankaltaisesti. 100 % vastaajista piti nuorten työllisyyden edistämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä.

Toiseksi tärkeimmäksi tavoitteeksi omaa kuntaa ajatellen nousi pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen. 92 % vastaajista piti pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Johtavana viranhaltijoina toimivat naiset ja miehet pitivät pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämistä hiukan tärkeämpänä kuin valtuutettuina toimivat miehet ja naiset.

Kolmanneksi tärkeimmäksi tavoitteeksi omaa kuntaa ajatellen nousi maaseudun elinvoimaisuuden kehittäminen. 94 % vastaajista piti maaseudun elinvoimaisuuden kehittämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Maaseudun elinvoimaisuuden kehittämistä tärkeämpänä pitivät valtuutettuina toimivat miehet ja naiset.

Vähiten tärkeimmiksi tavoitteiksi niin omaa kuntaa kuin koko Suomeakin ajatellen nousi samansuuntaisia tavoitteita. Omassa kunnassa vähiten tärkeäksi tavoitteeksi nousi kulttuuritoiminnan kehittäminen. Vastaajista puolet piti kulttuuri toiminnan kehittämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Kulttuuritoiminnan kehittämistä vähiten tärkeänä pitivät valtuutettuina toimivat miehet.

Toiseksi vähiten tärkeäksi tavoitteeksi omaa kuntaa ajatellen koettiin ympäristövaikutusten aikaan saaminen. Vastaajista 56 % piti tavoitetta erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Ympäristövaikutusten aikaan saamiseen liittyvää mahdollista tavoitetta omaa kuntaa ajatellen vähiten tärkeänä pitivät valtuutettuina toimivat naiset ja miehet.

Kolmanneksi vähiten tärkeäksi tavoitteeksi omaa kuntaa ajatellen nousi palvelujen saatavuuden parantaminen. Vastaajista 67 % piti tavoitetta erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Palvelujen saatavuuden

den parantamista vähiten tärkeänä pitivät johtavana viranhaltijana toimivat naiset ja tavoitetta tärkeimpänä pitivät johtavana viranhaltijana toimivat miehet. (Taulukko 4).

Selkeämpää eroa valtuutettujen ja johtavien viranhaltijoiden välillä tuli ympäristövaikutusten aikaan saamisen, kulttuuritoiminnan- ja maaseudun elinvoimaisuuden kehittämiseen liittyvissä tavoitteissa. Johtavista viranhaltijoista etenkin miehet pitivät ympäristövaikutusten aikaan saamista tärkeämpänä omaa kuntaa ajatellen kuin valtuutettuina toimivat miehet ja naiset. Maaseudun elinvoimaisuuden kehittämistä selkeästi tärkeämpänä pitivät valtuutetut miehet ja naiset.

Taulukko 4. Vastaajien (n=36) mielipiteitä yhteiskunnallisten yritysten mahdollisista tavoitteista omaa kuntaansa ajatellen.

Yhteiskunnallisten yritysten mahdollisia tavoitteita omaa kuntaa ajatellen	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Ei kovinkaan tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Nuorten työllisyyden edistäminen	26	10	0	0
Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen	21	12	3	0
Maaseudun elinvoimaisuuden kehittäminen	13	21	2	0
Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen	13	18	5	0
Ikäihmisten elämänlaadun parantaminen	13	18	4	0
Vammaisten ja vajaakuntoisten elämänlaadun parantaminen	13	17	5	0
Palvelujen saatavuuden parantaminen	7	17	12	0
Virikkeellisen ja toimivan ympäristön parantaminen	5	20	11	0
Harrastemahdollisuuksien parantaminen	4	23	7	1
Ympäristövaikutusten aikaan saaminen	7	13	12	1
Kulttuuritoiminnan kehittäminen	1	17	14	3

Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukemisen mahdollista tavoitetta omaa kuntaa ajatellen lähes yhtä tärkeänä pitivät kaikki vastaajat. Johtavina viranhaltijoina toimivat miehet ja naiset pitivät lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukemisen mahdollista tavoitetta hiukan tärkeämpänä kuin valtuutettuina toimivat miehet ja naiset.

Ikäihmisten elämänlaadun parantamisen mahdollista tavoitetta omaa kuntaa ajatellen tärkeämpänä pitivät johtavina viranhaltijoina ja valtuutettuina toimivat miehet.

Vammaisten ja vajaakuntoisten elämänlaadun parantamisen mahdollista tavoitetta omaa kuntaa ajatellen kaikki vastaajat pitivät lähes yhtä tärkeänä. Tärkeimpänä tavoitetta piti johtavina viranhaltijoina toimivat miehet.

Virikkeellisen ja toimivan ympäristön parantamisen mahdollista tavoitetta omaa kuntaa ajatellen vähiten tärkeänä pitivät valtuutettuina toimivat miehet, muut vastasivat mahdolliseen tavoitteeseen samansuuntaisesti.

Harrastemahdollisuuksien parantamiseen liittyvää mahdollista tavoitetta omaa kuntaa ajatellen tärkeimpänä pitivät johtavina viranhaltijoina toimivat naiset ja vähiten tärkeänä valtuutettuina toimivat naiset. Vastaajien mielipiteiden välillä oli vain pientä eroa.

Avoimella kysymyksellä kysyttiin lisäksi muuta tärkeää tavoitetta omaa kuntaa ajatellen. Kysymys oli vapaaehtoinen ja siihen tuli seitsemän vastausta. Kaikki vastaajat olivat valtuutettuja. Muuksi tärkeäksi tavoitteeksi kuntaa ajatellen nousi työpaikkojen lisääminen yritystoiminnan kautta, kylien tasavertaisuuden toteutuminen ja asutuksen turvaaminen ainakin kuntakeskuksissa, Oulujoen säännöstelysäännön muuttaminen sekä keräämistuotteiden hyödyntäminen: mm. marjat.

Vastaajia pyydettiin avoimella kysymyksellä mainitsemaan omassa kunnassaan kolme tärkeintä edistettävää asiaa ja kohderyhmää, joihin he toivoisivat yhteiskunnallisen yrityksen kohdentavan tavoitteensa. Tämäkin kysymys oli vapaaehtoinen ja siihen osallistui 32 vastaajaa.

Tärkeimmäksi edistettäväksi asiaksi omaa kuntaa ajatellen vastaajat nostivat avoimissakin vastauksissa nuorten työllisyyden edistämisen.

Toiseksi tärkeimmäksi edistettäväksi asiaksi omassa kunnassaan vastaajat nostivat syrjäytymisen ehkäisemisen tavoitteen.

Kolmanneksi tärkein edistettävä asia omaa kuntaa ajatellen vastaajien mukaan oli ikäihmisten itsenäisen ja hyvän elämän parantaminen, keinoina mm. vanhuspalvelujen kehittäminen, vanhus-ten hoidon ja kotipalveluiden parantaminen sekä virikkeellisuuden parantaminen.

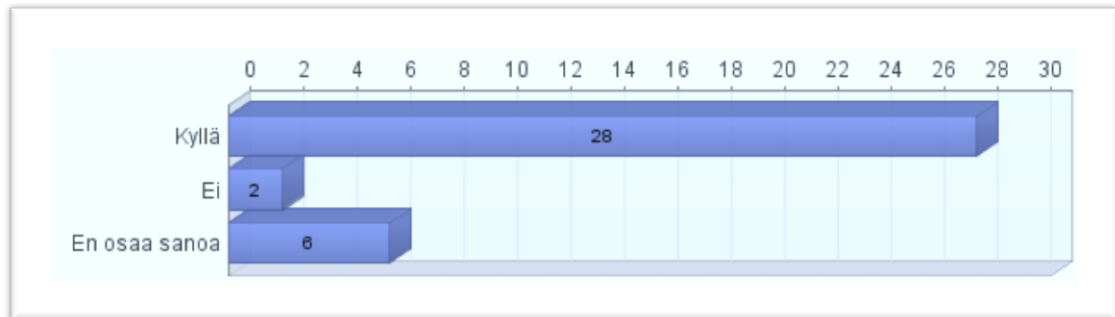
Muita eniten listattuja tärkeitä tavoitteita omaa kuntaa ajatellen olivat: lapsiperheiden hyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen, keinona mm. kotipalvelut, pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen, yrittäjyyden edistäminen, kunnan elinvoimaisuuden parantaminen sekä pitkäaikaissairaiden ja vammaisten työllisyyden edistäminen.

5.5 Yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen Suomessa

Yhteiskunnallista yrittäjyyttä pidettiin pääsääntöisesti hyvänä asiana. Yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen poliittisilla päätöksillä koettiin tärkeäksi asiaksi Suomessa. Kyselyyn vastanneista 29 oli sitä mieltä, että yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen poliittisilla päätöksillä on tärkeää, 5 vastaajaa ei pitänyt sitä tärkeänä. Kaksi vastaajaa ei osannut sanoa kantaansa asiasta. Valtuutettuina toimivat miehet ja naiset vastasivat yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämiseen poliittisilla päätöksillä samansuuntaisesti. Kaikki kyselyyn vastanneet johtavina viranhaltijoina toimivat miehet pitivät yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämistä poliittisilla päätöksillä tärkeänä.

Johtavina viranhaltijoina toimivista naisista kolme viidestä vastaajasta piti yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämistä poliittisilla päätöksillä tärkeänä.

Yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisääntyminen yhteiskunnassa koettiin pääsääntöisesti tärkeäksi asiaksi. Johtavina viranhaltijoina toimivista miehistä kaikki olivat sitä mieltä, että yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisääntyminen yhteiskunnassa on tärkeää. Johtavina viranhaltijoina toimivat naiset vastasivat samansuuntaisesti kuin valtuutettuina toimivat miehet ja naiset. Kaksi kielteistä vastausta tuli valtuutettuna toimivalta mieheltä ja naiselta. (Kuvio 4).

Kuvio 4. Vastaajien määrä (n=36), kuinka tärkeänä he pitivät yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisääntymistä yhteiskunnassamme.

5.6 Yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen kunnissa

Kyselyyn osallistuneilta pyydettiin mielipidettä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä sekä yhteiskunnallisesti että omaa kuntaa ajatellen. Kun vastaajista 31 oli sitä mieltä, että yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisääntyminen Suomessa on tärkeää, niin 34 vastaajista kannattaisi sitä, että omaan kuntaan saataisiin yhteiskunnallisia yrityksiä. Kaikki johtavina viranhaltijoina toimivat miehet ja naiset kannattivat sitä, että omaan kuntaan saataisiin yhteiskunnallisia yrityksiä. Yksi valtuutettu mies ja nainen eivät kannattaneet sitä, että omaan kuntaan saataisiin yhteiskunnallisia yrityksiä. (Kuvio 5).

Kuvio 5. Kannattavatko vastaajat sitä, että omaan kuntaan saataisiin yhteiskunnallisia yrityksiä (n=36).

Kaikilta kyselyyn osallistuneilta pyydettiin mielipidettä siitä, pitäisikö kunnan tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Vastaajista 21 kannatti kunnan tukevan yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Vastaajista 6 oli sitä mieltä, että kunnan ei pitäisi tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä ja 9 ei osannut sanoa kan-

taansa. Valtuutettuina toimivat naiset ja johtavina viranhaltijoina toimivat miehet vastasivat myöntävästi siihen, että kunta tukisi yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Selkeästi kielteisimmin asiaan suhtautuivat johtavina viranhaltijoina toimivat naiset. (Taulukko 5).

Taulukko 2. Vastaajien mielipiteitä pitäisikö kunnan tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä.

N= 36	Mies, valtuutettu	Mies, johtava viranhaltija	Nainen, valtuutettu	Nainen, johtava viranhaltija
Kyllä	10	2	8	1
Ei	3	0	0	3
En osaa sanoa	4	1	3	1

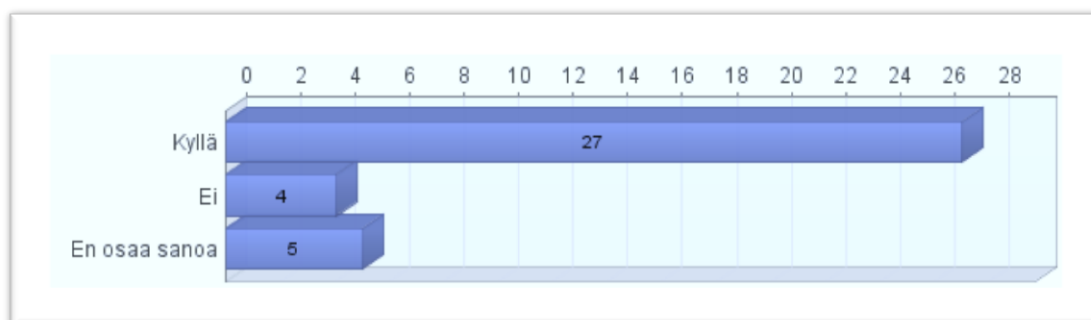
Niitä, jotka vastasivat myönteisesti kysymykseen, tulisiko kunnan tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä pyydettiin avoimella kysymyksellä vastaamaan, miten kunta voisi tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä.

Vastaajien mielestä kunta voisi tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä:

- taloudellisesti esimerkiksi varaamalla määrärahoja yhteiskunnallisen yrityksen tukemiseen, takaamalla lainaa tai myöntämällä korkotukilainaa, vuokraamalla tai osoittamalla sopivia kiinteistöjä palvelun tuottajalle
- yhteistyöllä esimerkiksi yhteisillä palaverilla ja hankkeilla, kumppanuustuella yhteisten asioiden hoitamiseksi
- työllistämisen kautta. Avustamalla yrityksiä, jotka palkkaavat nuoria työttömiä ja tuottavat kunnan palveluverkkoa tukevia palveluita osoittamalla yrityksille työttömiä työnhakijoita
- neuvonnalla
- antamalla laatupisteitä
- luomalla kunnan toimesta yhteiskunnallisia yrityksiä
- haastamalla lähiseudun yritykset mukaan yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen, jonka avulla voitaisiin vaikuttaa esimerkiksi työllisyyteen ja talouteen

Kyselyyn vastanneista 27 oli sitä mieltä, että kilpailutuksissa tulisi huomioida enemmän sosiaalisia ja yhteiskunnallisia tavoitteita esimerkiksi antamalla laatupisteitä yhteiskunnallisten tavoitteiden perusteella. Neljä vastaajaa ei kannattanut sitä, että sosiaalisia ja yhteiskunnallisia tavoitteita huomioitaisiin kilpailutuksissa enemmän ja viisi vastaajaa ei osannut sanoa kantaansa. Kieltei-

simmin sosiaalisten ja yhteiskunnallisten tavoitteiden huomioimiseen kilpailutuksissa suhtautuivat valtuutettuina toimivat miehet. (Kuvio 6).

Kuvio 3. Vastaajien mielipiteitä siitä tulisiko kilpailutuksissa huomioida enemmän sosiaalisia ja yhteiskunnallisia tavoitteita (n=36).

6 POHDINTA

6.1 Tulosten pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä, yritystoiminnan tavoitteista sekä yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämisestä. Lisäksi tarkoituksena on kartoittaa kunnan johtoryhmien jäsenten ja valtuutettujen mielipiteitä siitä, mihin yhteiskunnallisia tavoitteita toivotaan kohdennettavan heidän omassa kunnassaan.

Miten tärkeänä Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien johtoryhmien jäsenet ja valtuutetut pitivät yhteiskunnallista yrittäjyyttä

Yhteiskunnallisten yritysten osallistumista yhteisten asioiden hoitamiseen pidettiin yleisesti ottaen tärkeänä. Kyselyyn vastanneista 86 % piti tavoitetta joko erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisääntyminen yhteiskunnassa koettiin pääsääntöisesti tärkeäksi asiaksi.

Pättiniemen ja Kostilaisen mukaan yhteiskunnallisten yritysten odotetaan parantavan julkisten palveluiden laatua, aikaansaavan innovaatioita, parantavan tuottavuutta ja vaikuttavan ennaltaehkäisevästi terveyden- ja hyvinvoinnin haittoihin ja yhteiskunnallisiin ongelmiin (Kostilainen & Pättiniemi 2011, 5).

Mihin kuntien johtoryhmien jäsenet ja valtuutetut toivoivat yhteiskunnallisia tavoitteita kohdennettavan

Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tämänhetkisistä tavoitteista tärkeimpänä pidettiin nuorten työllisyyden edistämistä kaikissa vastaajaryhmissä. Toiseksi tärkeimpänä pidettiin syrjäytymisen ehkäisemistä ja kolmanneksi pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämistä. Niitä pidettiin joko erittäin tärkeinä tai tärkeinä. Miehet ja naiset, valtuutetut ja johtavat viranhaltijat pitivät lähes yhtä tärkeänä seuraavia Suomessa toimivien yhteiskunnallisten yritysten tavoitteita: nuorten työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, kansanterveystyö ja terveyden edistäminen sekä maaseudun elinvoimaisuuden parantaminen.

Vastaajien mielipiteet yhteiskunnallisen yrityksen tavoitteista omaa kuntaa ajatellen olivat hyvin samansuuntaisia kuin koko Suomea ajatellen. Omaa kuntaa ajatellen tärkeimmäksi yhteiskunnallisen yrityksen mahdolliseksi tavoitteeksi nostettiin nuorten työllisyyden edistäminen, toiseksi tärkeimmäksi tavoitteeksi nousi pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen ja kolmanneksi tärkeimmäksi maaseudun elinvoimaisuuden kehittäminen. Vastauksissa näkyy varmastikin yhteiskunnallinen tilanne, sillä nuorten ja pitkäaikaistyöllisyyden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ovat nousseet esille useissa yhteiskunnallisissa keskusteluissa. Esimerkiksi nuorten työllisyyttä on pyritty edistämään nuorisotakuun avulla, joka tarkoittaa että työelämän palvelut tarjoaa nuorelle palvelua tai toimenpidettä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun työnhaku on alkanut. Palvelu parantaa nuoren mahdollisuuksia selviytyä työmarkkinoilla ja löytää työpaikka. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, hakupäivä 12.5.2015.)

Avoimella kysymyksellä kysyttiin lisäksi muuta tärkeää tavoitetta omaa kuntaa ajatellen. Muuksi tärkeäksi tavoitteeksi nousi työpaikkojen lisääminen yritystoiminnan kautta, kylien tasavertaisuuden toteutuminen ja asutuksen turvaaminen ainakin kuntakeskuksissa, Oulujoen säännöstelysäännön muuttaminen sekä keräämistuotteiden jatkojalostuksen parantaminen: mm. marjat. Työllisyyden ja kuntien elinvoimaisuuden kehittäminen mm. yritystoiminnan kautta nousi esille myös niiden kuntien kuntastrategioissa, joihin kysely suunnattiin. (Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kunta 2015, hakupäivä 11.4.2015.)

Vastaajia pyydettiin avoimella kysymyksellä mainitsemaan kolme tärkeintä edistettävää asiaa ja kohderyhmää omassa kunnassaan, joihin he toivoisivat yhteiskunnallisen yrityksen kohdentavan tavoitteensa. Tärkeimmäksi edistettäväksi asiaksi omaa kuntaa ajatellen vastaajat nostivat avoimissakin vastauksissa nuorten työllisyyden edistämisen, toiseksi tärkeimmäksi syrjäytymisen ehkäisemisen tavoitteen ja kolmanneksi tärkein edistettävä asia oli ikäihmisten itsenäisen ja hyvän elämän parantaminen. Keinoksi ikäihmisten itsenäisen ja hyvän elämän parantamiseen nostettiin mm. vanhuspalvelujen kehittäminen, vanhusten hoidon ja kotipalveluiden parantaminen sekä virkkeellisuuden parantaminen. Ikäihmisten hoidon kehittämiseksi on säädetty myös vanhuspalvelulaki vuonna 2013, jonka tarkoituksena on parantaa iäkkään henkilön palveluntarpeisiin vastaamista, palvelujen laatua toimintayksiköissä ja kunnan velvoitteita palveluiden järjestämisessä (Valvira 2014, hakupäivä 11.4.2015).

Muita eniten listattuja tärkeitä tavoitteita omaa kuntaa ajatellen olivat: lapsiperheiden hyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen keinona mm. kotipalvelut, pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen, yrittä-

yyden edistäminen, kunnan elinvoimaisuuden parantaminen sekä pitkäaikaissairaiden ja vammaisten työllisyyden edistäminen. Lapsiperheiden hyvinvointia ja hyvinvoinnin parantamisen keinoja esitellään myös THL:n julkaisemassa tutkimuksessa vuodelta 2014 (Terveystieteiden tutkimuslaitos 2014, hakupäivä 11.4.2015). Hallitus on pyrkinyt vaikuttamaan pitkäaikaistyöttömien ja pitkäaikaissairaiden työllisyyden edistämiseen tekemällä lakiesityksen eduskunnalle vuonna 2014 (Finlex 2014, hakupäivä 11.4.2015).

Suomen työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2010 julkaiseman tutkimuksen mukaan markkinapotentiaalia yhteiskunnalliselle yrittäjyydelle on selkeästi olemassa. Kysyntää olisi eniten yhteiskunnallisen yrityksen mallille, joka huomioisi ainakin seuraavat kolme asiaa: vaikeassa työmarkkina-asetuksessa olevien henkilöiden työllistämisen ensisijaisuus, työllistettävien parempi mahdollisuus työohjaukseen ja -valmennukseen sekä kierrätys ja ympäristönsuojelu. Kuten monissa muissakin Euroopan maissa myös Suomessa on lähivuosina suuret haasteet hyvinvointipalvelujen ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Erityisesti väestön vanhenemisen, siihen liittyvän hoidon tarpeen lisääntymisen ja kasvavien menojen sekä hoitohenkilökunnan eläköitymisen myötä tarvitaan uusia ratkaisumalleja ja erilaisia toimintatapoja. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010, hakupäivä 3.4.2015.)

Kyselyyn vastanneista 80 % oli sitä mieltä, että yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistäminen poliittisilla päätöksillä on tärkeää. Monessa kunnassa kuten esimerkiksi Espoossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Oulussa ja Tampereella on tehty yksittäisiä sosiaalisten kriteerien kokeiluja hankinnoissa. Näitä on kirjattu myös toimintastrategioihin ja sitä kautta sosiaalisten kriteerien käyttö on jo osa hankintaprosessia. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, hakupäivä 4.12.2014.)

Suomen työ- ja elinkeinoministeriö on vuonna 2010 tutkinut Ison-Britannian mallia yhteiskunnallisen yritystoiminnan tukemisesta. Ison-Britannian hallitus tukee yhteiskunnallisen yritystoiminnan sektoria merkittävästi, mutta ei suoranaisilla yritystuilla. Taloudellisesti merkittävin tuki on erilaisien rahastojen myöntämät lainat ja avustukset. Suomessakin tulee miettiä sitä, minkälaisia tukia yhteiskunnallisen tavoitteen itselleen ottava yritys voi saada, minkälaiset tuet ovat korvausta yhteiskunnallisen palvelun tuottamisesta ja mitkä taas lasketaan kilpailua häiritseviksi ja sitä kautta kielletyiksi yritystuiksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010, 3.4.2015.)

Vastaajista 21 kannatti kunnan tukevan yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Ne, jotka vastasivat myönteisesti kysymykseen, tulisiko kunnan tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä pyydettiin avoimella ky-

symyksellä vastaamaan miten kunta voisi tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Kyselyyn vastanneista 27 oli sitä mieltä, että kilpailutuksissa tulisi huomioida enemmän sosiaalisia ja yhteiskunnallisia tavoitteita esimerkiksi antamalla laatupisteitä yhteiskunnallisten tavoitteiden perusteella. Myös Oulun kaupungissa on haluttu sosiaalisten hankintakriteerien käyttöönotolla parantaa mm. työllisyyden edistämistä sekä paikallisten pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia menestyä kilpailussa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, hakupäivä 4.12.2014).

6.2 Luotettavuuden ja eettisyyden pohdinta

Aineisto kerättiin sähköpostikyselynä, joka toteutettiin ja analysoitiin Webropol -ohjelmalla. Avoinmet vastaukset käsiteltiin sisällönerrittelyä käyttäen. Vastauksia kyselyyn tuli alkuun aika hitaasti. Viikon kuluttua kyselyn lähettämisestä laitettiin muistutusviesti vastaamisesta sähköpostiin. Ennen muistutusviestiä vastauksia oli tullut kolmasosa vastausten kokonaismäärästä. Pian muistutusviestin jälkeen tuli suurin osa vastauksista. Kyselyyn vastanneiden kokonaismäärä oli 26,5 % eli 36 vastaajaa.

Tutkimuksen luotettavuus eli reliabiliteetti tässä opinnäytetyössä tarkoittaa kysymyslomakkeen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Kyselylomake laadittiin tutkimusongelmien pohjalta huolellisesti, jotta saataisiin mahdollisimman luotettavaa tietoa ja vastauksia siihen, mitä on tarkoitus tutkia. (Vilkka 2005, 161 – 162, Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226 – 227.)

Opinnäytetyön otos oli suhteellisen pieni, mikä vaikuttaa osaltaan tuloksen luotettavuuteen ja yleistettävyyteen. Saatuja tuloksia ei voi yleistää koko Suomea kattavaksi, sillä otos on kohdistettu neljään maaseutukuntaan Oulun läänin alueelle. Kohdejoukon mielipiteet voivat poiketa esimerkiksi kaupungeissa ja eri läänien alueilla, joissa työllisyys tai ikärakenne voivat vaihdella. Tässä opinnäytetyössä vastaajat pitivät kuitenkin tärkeänä hyvin samansuuntaisia tavoitteita mitä muissakin tutkimuksissa on tullut esille, esimerkkinä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen. (Hirsjärvi ym. 2007, 174 – 175.)

Tutkimuksen pätevyys eli validuus tarkoittaa opinnäytetyön kysymyslomakkeen kykyä mitata sitä, mitä on tarkoitus mitata. Satunnaisvirheet voivat aiheutua esimerkiksi siitä, että vastaaja ymmärtää asian eri tavalla kuin opinnäytetyön tekijät, mikä voi vaikuttaa vastaustuloksiin. Kysymyslomakkeen huolellinen suunnittelu ja sen varmistaminen, että kysymykset kattavat koko tutkimus-

ongelman, on osa tutkimuksen validiteettia. Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus muodostavat yhdessä kyselylomakkeen kokonaisluotettavuuden. (Vilka 2005, 161, Hirsjärvi ym. 2007, 226 — 227.)

Kyselylomakkeen arviointiin osallistui kaksi ohjaavaa opettajaa sekä tilastomenetelmiin perehtynyt opettaja. Kaksi opinnäytetyön tekijöiden läheisistä esitestasi kyselylomakkeen toimivuuden ennen kyselyn lähettämistä. Tällä pyrittiin varmistamaan mittarin toimivuus ja ymmärrettävyys. Wepropol- kysely toteutettiin niin, että kukin vastaaja voi vastata kyselyyn vain kerran ja niin, että henkilöllisyys ei ole tunnistettavissa. Tällä haluttiin vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Toinen opinnäytetyön tekijöistä toimii yhden kunnan valtuutettuna, joten hän ei vastannut kyselyyn, jotta se ei vaikuttaisi tutkimustuloksiin ja sitä myötä tutkimuksen luotettavuuteen.

Olimme tyytyväisiä lopulliseen kysymyslomakkeeseen ja saimme vastaukset tutkimusongelmiin. Myös avoimilla kysymyksillä saimme monipuolisia vastauksia. Vastauksia purkaessamme huomasimme että avoimia kysymyksiä olisi voinut olla enemmän täydentämään muita kysymyksiä. Esimerkiksi kun vastaajilta kysyttiin kuinka tärkeänä he pitävät yritysten osallistumista yhteiskunnallisten asioiden hoitamiseen, täydentävänä kysymyksenä olisi voinut kysyä miksi he pitävät tai eivät pidä sitä tärkeänä. Näin olisimme saaneet kattavampia ja monipuolisempia vastauksia kysymyksiimme.

Opinnäytetyön eettisyyttä lisää rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus työn eri vaiheissa. Tiedonhankinnassa otimme huomioon siihen liittyvät kriteerit ja kunnioitamme tutkimusten tekijöiden työtä. Opinnäytetyön tekijöiden oikeudet, vastuut ja velvollisuudet sekä omistajuutta ja säilyttämistä koskevat kysymykset on määritelty ennen tutkimuksen aloittamista. Tutkimuksen tekemiseen pyydettiin suostumus kunnanjohtajilta ja valtuuston puheenjohtajilta. Opinnäytetyötä tehtäessä halusimme noudattaa sille asetettuja vaatimuksia. Tutkimustuloksia ei kaunistella eikä yleistetä kriitikittömästi, toisten tutkijoiden tekstiä ei plagioida eikä opinnäytetyön tekemiseen osallistuneiden osuutta vähätellä tai tuloksia julkaista vain omalla nimellä. (Hirsjärvi ym. 2007, 26 — 27.)

6.3 Tutkimusprosessin pohdinta

Opinnäytetyön aihepiiri on mielenkiintoinen ja sen kanssa on ollut mukava työskennellä. Koemme aiheen olevan yhteiskunnallisesti merkityksellinen, sen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vuoksi.

Ajattelemme että yhteiskunnallisen yrittäjyyden tavoitteet tukevat ihmisten hyvinvointia ja terveydenedistämistä, jonka vuoksi se on ammattialaammekin ajatellen ajankohtainen.

Opinnäytetyön aihepiiriin tutustuminen aloitettiin jo joulukuussa 2013, jolloin tapasimme yhteiskunnallinen yritys-projektin vetäjää Sari Vilminkoa Oulun diakonia-ammattikorkeakoululla opinnäytetyön aihepiiriin suunnitteluun liittyen. Yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen liittyvän tiedonkeruun aloitimme loppuvuodesta. Keväällä 2014 jatkoimme tiedon keruuta ja aloitimme suunnitelman tekemisen. Tietoperustan kirjoittamisen saimme pääosin valmiiksi keväällä. Opinnäytetyön suunnitelma oli tarkoitus saada valmiiksi alkusyksyyn mennessä, mutta omat työt ja tiukka opiskelutahti menivät opinnäytetyön tekemisen edelle. Jatkoimme suunnitelman ja kyselylomakkeen tekemistä syksyllä. Kysely oli tarkoitus tehdä heti alkuvuodesta, mutta kyselylomakkeen tekemiseen menikin enemmän aikaa, mitä olimme alun perin arvioineet. Opinnäytetyön ohjaajilta ja tutkimusmenetelmiin perehtyneeltä opettajalta saimme todella hyvää ohjausta kyselylomakkeen tekemiseen. Onneksi maltoimme mieleemme ja jaksoimme tehdä kyselylomakkeen huolella. Kyselylomakkeen huolellisella suunnittelulla on merkitystä kattavan tiedon saamiseen ja luotettavuuteen. Kysely toteutettiin kahden viikon aikana helmikuussa 2015. Vastauksia kyselyyn tuli alkuun todella hitaasti ja mietimme saammeko riittävästi vastauksia. Laitoimme muistutusviestin kyselyyn vastaamisesta viikon kuluttua kyselyn lähettämisestä. Heti muistutusviestin jälkeen tulikin suurin osa vastauksista. Tavoitteenamme oli saada 30 % kohdejoukosta vastaamaan kyselyyn, sillä suurelle yleisölle lähetetty lomake ei yleensä tuota tulokseksi kovinkaan korkeaa vastausprosenttia, vaan tyypillisesti 30 – 40 prosenttia lähetetyistä lomakkeista. Ajattelimme että jos vastauksia saadaan noin 30 %, määrä on riittävä tulosten vertailun kannalta. Vastausprosentti jäi 26.5 %, joten tavoitteemme ei ihan toteutunut. Jäimme miettimään että oliko aihepiiri riittävän mielenkiintoinen tai liian vaikea, joka vaikutti alhaiseen vastausprosenttiin. Toisaalta valtuutetuille ja johtaville viranhaltijoille tulee paljon kyselyjä, joka voi myös vähentää innokkuutta vastaamiseen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa suurimpana ongelmana on kato, joka riippuu vastaajajoukosta ja tutkimuksen aihepiiristä. (Hirsjärvi ym. 2007, 191.)

Tulosten analysoimisen aloitimme heti kyselyn sulkeuduttua. Tulosten käsittely Webropol -ohjelmalla ei ollut vaikeaa. Webropolista sai siirrettyä suoraan Microsoft Word 2010 ohjelmaan selkeitä kuvioita ja taulukoita, mikä helpotti työtä. Kyselylomake sisälsi yhden tarkentavan kysymyksen ja kaksi muuta avointa kysymystä. Vastaukset olivat kuitenkin lyhyitä ja ne oli suhteellisen helppo käsitellä sisällönerittelyä käyttäen.

6.4 Oman oppimisen pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen on laaja prosessi, johon sisältyy useita vaiheita ja sen tekemiseen tarvitaan monenlaista osaamista. Prosessin myötä olemme oppineet paljon määrällisen työn tekemiseen ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen liittyen. Tutkimuksen teoreettista viitekehystä kirjoittaessamme olemme tutustuneet laajasti eri tietolähteisiin, joista keskeisimmät valitsimme opinnäytetyöhön. Haastavaa on ollut se, että yhteiskunnallinen yrittäjyys on suhteellisen uutta Suomessa ja aiheesta on vasta vähän tutkittu. Aihealueeseen liittyvää kirjallisuutta ei ole paljoa saatavilla. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusverkosto FinSERN:n kautta tietoa on löytynyt parhaiten.

Kahdestaan opinnäytetyön tekeminen on ollut joustavaa ja yhteistyö on sujunut hyvin. Työ on edennyt suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti koko prosessin ajan, vaikka aikataulu muun opiskelun ohella oli välillä tiukka. Kävimme säännöllisesti opinnäytetyöpajoissa, joissa tarkastelimme ohjaajien kanssa tehtyä työtä ja suunnittelimme, mitä seuraavaan pajaan mennessä pyrimme tekemään. Koemme, että jos emme olisi käyneet pajoissa, opinnäytetyön valmistuminen olisi helposti venynyt, kun ei olisi ollut selkeää päivää, mihin mennessä työ oli saatettava seuraavaan pisteeseen. Opinnäytetyötä tehdessä huomasimme työn suunnitelmallisuuden merkityksen. Opinnäytetyön ohjaajilta saimme erittäin hyvää työnohjausta koko prosessin ajan ja heidän asiantuntijuutensa on hyödynnetty työn tekemisessä. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön prosessi on ollut haastava ja mielenkiintoinen. Suuri kiitos kuuluu kotijoukoillemme saamastamme tuesta opinnäytetyön ja koko opiskelun aikana sekä opinnäytetyön ohjaajille hyvästä ohjauksesta.

6.5 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimushaasteet

Tuloksia voidaan hyödyntää kunnallisessa ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ihmisten hyvinvoinnin-, terveyden- ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämistä ajatellen. Mielestämme yhteiskunnallinen yrittäjyys sopii etenkin oman alamme hyvinvointipalvelujen tuottamiseen sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistämiseen ja ratkomaan työvoimapulaa. Lähtökohtana tulisi pitää sitä, että työllistäminen on yhteiskunnallisesti halvempaa kuin työttömyys. Yhteiskunnallista yritystoimintaa suunnittelevat tai jo toimivat yhteiskunnalliset yritykset voivat hyödyntää tutkimuksessa saatua tietoa yhteiskunnallisten tavoitteiden kohdentamiseen liittyen. Tulokset tavoitteiden kohdentamisesta ovat samansuuntaisia kuin esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön tekemissä tutkimuksissa.

Jatkotutkimushaasteena meitä kiinnostaisi tietää yhteiskunnallisen yrittäjyyden yhteiskunnallisista vaikutuksista Suomessa, ja miten vaikutuksia voitaisiin mitata. Kiinnostavaa olisi selvittää minkälaisia vaikutuksia yhteiskunnallisella yrittäjyydellä on kansalaisille esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn, sekä yhteisöllisyyteen liittyen ja toisaalta minkälaisia vaikutuksia sillä on yhteiskunnalle esimerkiksi terveyden edistämisen, kansalaisten hyvinvoinnin ja etuuksien maksamisen kannalta. Aluksi ajattelimme sisällyttää tähän opinnäytetyöhön myös yhteiskunnallisen yrittäjyyden vaikutuksia yhteiskunnalle, mutta opinnäytetyöstä olisi tullut liian laaja, eikä aiheesta ole juuri tutkimustietoa saatavilla. Euroopassa on kehitetty erilaisia yhteiskunnallisten vaikutusten mittausmenetelmiä, joista eniten käytettyjä ovat sosiaalinen tilinpito ja Social Return on Investment (SROI). SROI on menetelmä, jolla yhteiskunnallisiin tavoitteisiin pyrkivää toimintaa arvioidaan mittareilla, jotka viime kädessä lasketaan rahaksi. Siinä jokaiselle panostukselle ja jokaiselle saavutetulle hyödyllä annetaan euromääräinen arvo, jotta investoinnin yhteiskunnallinen kannattavuus voidaan määrittää. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010, hakupäivä 3.4.2015.)

LÄHTEET

Diakonia-ammattikorkeakoulu. 2014. Monta polkua yhteiskunnalliseen yrittämiseen Hakupäivä 23.4.2014. <http://www.diak.fi/tyoelama/hankkeet/yritytajyys/materiaalit/Sivut/Monta-polkua-yhteiskunnalliseen-yrityt%C3%A4miseen-.aspx>

Diakonia-ammattikorkeakoulu. 2014. Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla - projekti. Hakupäivä 8.4.2014. <http://www.diak.fi/tyoelama/hankkeet/yritytajyys/materiaalit/Sivut/Monta-polkua-yhteiskunnalliseen-yrityt%C3%A4miseen-.aspx>

Finlex. 2014. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Hakupäivä 11.4.2015. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2014/20140183>

Ernst & Valvanne 2012. Tapaustutkimus Suomen yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä. Hakupäivä 12.4.2015. <http://www.finsern.fi/site/index.php/julkaisut/#>

FinSERN. 2015. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimusverkosto FinSERN. Hakupäivä 4.4.2015. <http://www.finsern.fi/site/>

Handelberg, Karjalainen, Kiuru, Karhu & Eklund. 2013. Sosiaalisen yrityksen yhteiskunnallisista vaikutuksista. Hakupäivä 22.4.2015. <http://www.finsern.fi/site/index.php/julkaisut/#>

Hiilamo & Saari 2010. Hyvinvoinnin uusi politiikka, johdatus sosiaalisiin mahdollisuuksiin. Juvens Print Oy. Tampere.

Hirsjärvi, Remes & Sajavaara. 2007. Tutki ja kirjoita.13. painos. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.

Kostilainen & Pättiniemi. 2013. Avauksia yhteiskunnallisen yritystoiminnan tutkimukseen. Finsern.

Lehto. 2014. Vastuulliset hankinnat työllisyyttä ja kestäväää kehitystä edistämässä–projekti, Oulun kaupunki. Hakupäivä 4.12.2014.

<http://www.diak.fi/tyoelama/hankkeet/yyrittajyys/materiaalit/Sivut/Yhteiskunnallisten-yritysten-superp%c3%a4iv%c3%a4.aspx>

Limingan kunta. 2015. Kuntastrategia. Hakupäivä 11.4.2015.

<http://www.liminka.fi/sivu/fi/kuntainfo/>

Muhoksen kunta. 2014. Strategia ja visio. Hakupäivä 11.4.2015.

<https://www.muho.fi/index.php/kunta-tietoa/strategia-ja-visio.html>

Mäkelä. 2013. Yhteiskunnallinen yrittäjyys: toimintaa talouden, politiikan ja etiikan välimaastossa. Hakupäivä 22.4.2015. <http://www.finsern.fi/site/index.php/julkaisut/#>

Oulun kaupunki 2014. Vastuulliset hankinnat. Hakupäivä 22.4.2015. <http://www.ouka.fi/oulu/tyo-ja-elinkeinot/vastuulliset-hankinnat-tyollisyytta-ja-kestavaa-kehitysta-edistamassa-projekti>

Patana. 2013. Missä menet, sosiaalinen yritys? Sosiaalisten yritysten johtohenkilöiden kokemuksia yritysten nykytilasta. Hakupäivä 19.4.2015.

<http://www.finsern.fi/site/index.php/julkaisut/#>

Pöyhönen, E. Hänninen, E. Merenmies, J. & Lilja, I. 2009- 2011. Yhteinen yritys -hanke. Hakupäivä 23.4.2014. https://www.tem.fi/files/26291/YY-raportti_110210.pdf

Sitra. 2012. Ensimmäiset Yhteiskunnallinen yritys -merkit on myönnetty. Hakupäivä 14.2.2015. <http://www.sitra.fi/uutiset/yhteiskunnalliset-yritykset/ensimmaiset-yhteiskunnallinen-yritys-merkit-myonnetty>

Stenman. 2013. Yhteiskunnalliset yritykset julkisen sektorin palvelutuotannon uudistajana. Hakupäivä 22.4.2015. <http://www.finsern.fi/site/index.php/julkaisut/#>

Suomalaisen työn liitto. 2015. Kaikki yhteiskunnalliset yritykset. Hakupäivä 18.4.2015. <http://suomalaintyo.fi/tietoa-meista/jasenyritykset/#merkki/yhteiskunnallinen-yritys>

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, SITRA. 2013. Yhteiskunnallisista yrityksistä vauhtia palvelutuotantoon. Hakupäivä 26.4.2014.

<http://www.sitra.fi/artikkelit/johdaminen/yhteiskunnallisista-yrityksista-vauhtia-palvelutuotantoon>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014: Lasten oikeudet toteutuvat Suomessa vain osittain. Hakupäivä 11.4.2015. <https://www.thl.fi/fi/-/lapsiperheiden-hyvinvointi-2014-lasten-oikeudet-toteutuvat-suomessa-vain-osittain>

Troberg. 2014. Yhteiskunnalliset yritykset yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palveluiden tuottajina maaseudulla. Hakupäivä 22.4.2015. <http://www.finsem.fi/site/index.php/julkaisut/#>

Tyrnävän kunta. 2015. Visio ja strategiat. Hakupäivä 11.4.2015. http://www.tyrnava.fi/ajankohtaista/paatoksenteko/visio_ja_strategiat.php

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2014. Nuorisotakuu. Hakupäivä 12.5.2015 <http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/nuoret/nuorisotakuu/index.html>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2014. TEM ja Kuntaliitto rohkaisevat: Sosiaaliset kriteerit mukaan julkisiin hankintoihin. Hakupäivä 4.12.2014. https://www.tem.fi/kuluttajat_ja_markkinat/tiedotteet_kuluttajat_ja_markkinat?89512_m=115978

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2010. Yhteinen yritys -hanke. Hakupäivä 3.4.2015. https://www.tem.fi/haku?hae_x=0&hae_y=0&searchterms=luova+ja+yhdistava+toimintatapa+raportti

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2010. Yhteiskunnallinen yritys - ratkaisu 2000- luvun haasteisiin. Hakupäivä 3.4.2015. <https://www.tem.fi/index.phtml?C=101928&s=4290&xmid=4361>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2011. Yhteiskunnallisen yrityksen toimintamallin kehittäminen. Hakupäivä 25.4.2014. http://www.tem.fi/files/29202/4_2011_web.pdf

Utajärven kunta. 2013. Utajärven kunnan strategia. Hakupäivä 11.4.2015. http://www.utajarvi.fi/sivu/fi/hallinto/saannot_ja_strategia/

Yhteiskunnallinen yritys. 2014. Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla projekti. Hakupäivä 2.5.2014. <http://www.yhteiskunnallinenyritys.fi/yhteiskunnallinen-yritys/yhteisoet/yhteiskunnallinen-yrittajyys-oulun-seudulla/>

Valvira. 2014. Vanhustenhuollon sosiaali- ja terveystalvelut. Hakupäivä 11.4.2015. http://www.valvira.fi/ohjaus_ ja_valvonta/vanhustenhuolto

Vilka. 2005. Tutki ja kehitä. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.

Vilka. 2007. Tutki ja mittaa. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

KYSELYLOMAKE

TAUSTATIEDOT

1. SUKUPUOLI (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Mies 2. Nainen

2. IKÄ (Valitse oikea vaihtoehto)

alle 20 vuotta 20 - 30 vuotta
 31 - 40 vuotta 41 - 50 vuotta
 51 - 60 vuotta yli 60 vuotta

3. KOULUTUSTASO (Valitse ylin koulutustaso, josta sinulla on tutkinto)

1. Kansakoulu
 2. Keski- tai peruskoulu
 3. Ylioppilastutkinto
 4. Toisen asteen ammatillinen koulutus
 5. Ammattikorkeakoulu
 6. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
 7. Ylipistotutkinto

4. MISSÄ ROOLISSA VASTAAT KYSELYYN? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Valtuutettu 2. Johtava viranhaltija

5. MIHIN RYHMÄÄN KATSOT KUULUVASI? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Johtavassa asemassa toisen palveluksessa
2. Ylempi toimihenkilö
3. Alempi toimihenkilö
4. Työntekijä
5. Yrittäjä tai yksityinen ammatinharjoittaja
6. Opiskelija
7. Eläkeläinen
8. Kotiäiti/ Koti-isä (äitiys-/ isyysloma tai vanhempain vapaa)
9. Työtön

6. TIESITKÖ ENNEN TÄTÄ KYSELYÄ, MITÄ YHTEISKUNNALLISELLA YRITTÄJYYDELLE TARKOITETAAN? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Kyllä
2. Ei

7. MIKÄLI SINULLA ON AIKAISEMPAA TIETOA YHTEISKUNNALLISESTA YRITTÄJYYDESTÄ, MISTÄ OLIT SAANUT TIETOA?

(Valitse oikea vaihtoehto tai kirjoita: kohta 4)

1. Yhteiskunnallinen yrittäjyys Oulun seudulla - projektin kautta
2. Tiedotusvälineiden kautta (lehdet, internet, radio, tv)
3. Luottamustehtävien kautta
4. Muualta, mistä? (kirjoita) _____

8. KUINKA TÄRKEÄNÄ PIDÄT SITÄ, ETTÄ YRITYKSET OSALLISTUVAT YHTEISKUNNALLISTEN ASIOIDEN HOITAMISEEN? (Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto)

1. Erittäin tärkeänä
2. Tärkeänä
3. Ei kovinkaan tärkeänä
4. En lainkaan tärkeänä
5. En osaa sanoa

9. SEURAAVASSA LISTASSA ON KERÄTTYÄ OLEMASSA OLEVIA YHTEISKUNNALLISTEN YRITYSTEN TAVOITTEITA. KUINKA TÄRKEINÄ PIDÄT NÄITÄ YHTEISKUNNALLISIA TAVOITTEITA KOKO SUOMEA AJATELLEN?

(Valitse jokaiseen tavoitteeseen mielestäsi sopivin vaihtoehto)

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Ei kovinkaan tärkeä	Ei lainkaan tärkeä	En osaa sanoa
Nuorten työllisyyden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelujen saatavuuden parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kansanterveystyö- ja terveyden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Lasten- ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ikäihmisten, mielenterveyskuntoutujien ja vammaisten itsenäinen ja hyvä elämä	☐	☐	☐	☐	☐
Erityisryhmien opetus, kurssi, loma, kuntoutus ja sopeutumisvalmennuksen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ihmisten tasavertaisuuden edistäminen, syrjäytymisen ehkäisy	☐	☐	☐	☐	☐

Kulttuuri- harraste- ja viriketoiminnan parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ekologisten ja ympäristövaikutusten aikaan saaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Maaseudun elinvoimaisuuden parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Syrjäytymisen ehkäiseminen	☐	☐	☐	☐	☐
Harmaan talouden ehkäisy	☐	☐	☐	☐	☐

10. KUINKA TÄRKEÄNÄ PIDÄT OMAA KUNTAASI AJATELLEN SEURAAVIA YHTEISKUNNALLISEN YRITYKSEN MAHDOLLISIA TAVOITTEITA? (Valitse jokaiseen tavoitteeseen mielestäsi sopivin vaihtoehto)

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Ei kovinkaan tärkeä	Ei lainkaan tärkeä	En osaa sanoa
Nuorten työllisyyden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelujen saatavuuden parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ikäihmisten elämänlaadun parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Vammaisten ja vajaakuntoisten elämänlaadun parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ympäristövaikutusten aikaan saaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kulttuuri toiminnan parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Harraste mahdollisuuksien parantaminen	☐	☐	☐	☐	☐

Virikkeellisen ja toimivan ympäristön parantaminen
Maaseudun elinvoimaisuuden kehittäminen

Muu mielestäsi tärkeä tavoite kuntaasi ajatellen (kirjoita)

11. MITKÄ OVAT TEIDÄN KUNNASSANNE KOLME TÄRKEINTÄ EDISTETTÄVÄÄ ASIAA JA KOHDERYHMÄÄ JOIHIN TOIVOISITTE YHTEISKUNNALLISEN YRITYKSEN KOHDENTAVAN TAVOITTEENSA?

(Kirjoita tärkeysjärjestyksessä, ensimmäiseksi mielestäsi tärkein)

1. _____
2. _____
3. _____

12. ONKO MIELESTÄSI TÄRKEÄÄ, ETTÄ POLIITTISILLA PÄÄTÖKSILLÄ EDISTETTÄISIIN YHTEISKUNNALLISTA YRITTÄJYYTTÄ SUOMESSA? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. On tärkeää
2. Ei ole tärkeää
3. En osaa sanoa

13. PITÄISIKÖ MIELESTÄSI KUNNAN TUKEA YHTEISKUNNALLISTA YRITTÄJYYTTÄ? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

14. PITÄISIKÖ MIELESTÄSI KILPAILUTUKSISSA HUOMIOIDA ENEMMÄN SOSIAALISIA JA YHTEISKUNNALLISIA TAVOITTEITA, esim. antamalla laatupisteitä yhteiskunnallisten tavoitteiden perusteella? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Kyllä 2. Ei 3. En osaa sanoa

Jos vastasit kyllä, kirjoita miten mielestäsi kunta voisi tukea yhteiskunnallista yrittäjyyttä _____

15. ONKO MIELESTÄSI TÄRKEÄÄ, ETTÄ YHTEISKUNNALLINEN YRITTÄJYYS LISÄÄNTYISI YHTEISKUNNASSAMME? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Kyllä 2. Ei 3. En osaa sanoa

16. KANNATATKO SITÄ, ETTÄ OMAAN KUNTAASI SAATAISIIN YHTEISKUNNALLISIA YRITYKSIÄ? (Valitse oikea vaihtoehto)

1. Kyllä kannatan 2. En kannata

Kiitos vastauksistasi!

